

**Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji
w Poznaniu**

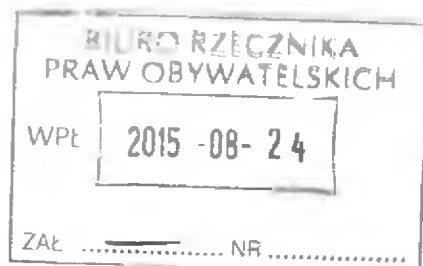
ul. Kochanowskiego 2a, 60-844 Poznań
tel.: 61 84 131 40, fax 61 84 131 68,
e-mail: kancelaria.komendanta@wielkopolska.policja.gov.pl

RPW/52182/2015 P
Data: 2015-08-24

I.dz. WK.SOS.0746-15/2015

Poznań, dnia 14 08.2015r

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
KRAJOWY MECHANIZM PREWENCJI**

**Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa**

W związku z otrzymanym w dniu 05 sierpnia 2015 roku pismem I.dz. KMP 570 7.2015.RK z Biura Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącym przeprowadzonej wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych lub Doprowadzonych w celu Wytrzeźwienia w Komendzie Powiatowej Policji w Śremie, przedstawiam stanowisko w kwestii zaleceń zawartych w Raporcie z przedmiotowej wizytacji, oparte na aktualnie obowiązujących w tym zakresie przepisach.

1. **„Zorganizowanie badań przez lekarza przed umieszczeniem w PdOZ wszystkich zatrzymanych”;**

Zgodnie z obowiązującymi przepisami nie ma obowiązku badania wszystkich osób umieszczanych w PdOZ. Obligatoryjnemu badaniu podlegają wyłącznie osoby zatrzymane do wytrzeźwienia.

2. **„Zwiększenie do co najmniej dwóch, liczby funkcjonariuszy Policji pełniących służbę w PdOZ, w przypadku gdy w izbie przebywa więcej niż jeden zatrzymany”;**

Sposób pełnienia służby w PdOZ KPP w Śremie jest prawidłowy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami Kierownik jednostki organizuje służbę w taki sposób, aby w pomieszczeniu pełnił ją, co najmniej jeden policjant. Jeżeli Kierownik jednostki lub wyznaczony przez niego policjant uzna to za konieczne dla prawidłowego funkcjonowania pomieszczenia, może dodatkowo skierować policjantów do służby w pomieszczeniu.

3. „Wyposażenie PdOZ w oświetlenie nocne”;

Przepisy Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 roku *w sprawie pomieszczeń (...)* nie przewidują oświetlenia nocnego w pokojach.

4. „Wyposażenie izby w bieliznę zastępczą, artykuły higieniczne dla kobiet i obuwi zastępcze”;

W lipcu br. PdOZ został zaopatrzony w bieliznę jednorazową, obuwi zastępcze oraz środki higieny osobistej.

5. „Wymianę wyeksploatowanych materacy znajdujących się w magazynie do przechowywania czystej bielizny pościelowej”;

Zużyte materace podlegają sukcesywnej wymianie na nowe. W maju br. wyczerpane zostały zapasy nowych materacy, niezwłocznie po zakupie kolejnej partii nastąpi dalsza ich wymiana.

6. „Wyposażenie pokoju przejściowego w parawan lub inny element, który umożliwi dokonanie badania lekarskiego lub sprawdzenia szczegółowego bez nadzoru monitoringu”;

W czerwcu br. PdOZ został wyposażony w zalecany parawan.

7. „Zamontowanie na drzwiach wejściowych do toalety zasłony okiennej zapewniającej zatrzymanemu prawo do intymności”;

Zalecenie zostanie zrealizowane do 31.08.2015 roku.

8. „Zamontowanie na drzwiach wejściowych do łazienki zasłony lub postawienie parawanu, zapewniającej zatrzymanemu prawo do intymności”;

Zalecenie zostanie zrealizowane do 31.08.2015 roku.

9. „Stworzenie i udostępnienie zatrzymanym spisu adwokatów i radców prawnych wykonujących zawód w danym okręgu”;

W chwili obecnej obszar ten nie został uregulowany w obowiązujących normach prawnych. Należy brać również pod uwagę fakt, czy udostępniając takie listy osobom umieszczanym w PdOZ, policjanci nie narażą się na zarzut braku bezstronności i sugerowania niejako, tylko adwokatów z danej listy. Ponadto Komenda Główna Policji poinformowała, iż w powyższym zakresie odbędzie się spotkanie z przedstawicielami Okręgowej Rady Adwokackiej przy udziale przedstawicieli KMP.

10. „Dostosowanie pomieszczeń PdOZ do potrzeb osób z niepełnosprawnością w ramach najbliższego planowanego remontu komendy”;

Na terenie garnizonu wielkopolskiego od 17 lipca 2015 roku funkcjonuje jeden PdOZ przystosowany dla osób niepełnosprawnych znajdujący się w KPP w Gnieźnie. W związku z powyższym, jeżeli zajdzie potrzeba umieszczenia w PdOZ osoby niepełnosprawnej, zostanie ona doprowadzona do w/w jednostki.

mł. insp. Rafał Kozłowski

Wyk. w 3 - ch egz.

Egz. nr 1 adresat.

Egz. nr 2 Komendant Powiatowy Policji w Śremie.

Egz. nr 3 aa.

Wyk/Opr.

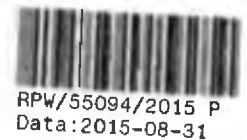
Kom. Danuta Malinowska

KOMENDA POWIATOWA POLICJI
W ŚREMIE

L.dz. E-RB-0151-8/2015

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2015 -08- 3 1
ZAE.	NR

RPW/55094/2015 P
Data: 2015-08-31

Śrem, dnia 20.08.2015r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
KRAJOWY MECHANIZM PREWENCJI**

**Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa**

W związku z otrzymanym w dniu 05 sierpnia 2015 roku pismem l.dz. KMP.570.7.2015.RK z Biura Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącym przeprowadzonej wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych lub Doprowadzonych w celu Wytrzeźwienia w Komendzie Powiatowej Policji w Śremie, przedstawiam stanowisko w kwestii zaleceń zawartych w Raporcie z przedmiotowej wizytacji, oparte na aktualnie obowiązujących w tym zakresie przepisach.

1. „Zorganizowanie badań przez lekarza przed umieszczeniem w PdOZ wszystkich zatrzymanych”;

Badania lekarskie osób umieszczanych w PdOZ KPP w Śremie przeprowadzane są zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 września 2012 roku *w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję* oraz § 4 Załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 roku *w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izb oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb*. Wskazane przepisy szczegółowo regulują przypadki przeprowadzania badań lekarskich osób zatrzymanych i umieszczanych w PdOZ, a których Policja jest zobowiązana przestrzegać.

2. **„Zwiększenie do co najmniej dwóch, liczby funkcjonariuszy Policji pełniących służbę w PdOZ, w przypadku gdy w izbie przebywa więcej niż jeden zatrzymany”;**

Sposób pełnienia służby w PdOZ KPP w Śremie jest prawidłowy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami Kierownik jednostki organizuje służbę w taki sposób, aby w pomieszczeniu pełnił ją, co najmniej jeden policjant. Jeżeli Kierownik jednostki lub wyznaczony przez niego policjant uzna to za konieczne dla prawidłowego funkcjonowania pomieszczenia, może dodatkowo skierować policjantów do służby w pomieszczeniu.

3. **„Wylimitowanie praktyki polegającej na stosowaniu co do zasady obecności funkcjonariusza Policji podczas udzielania świadczeń medycznych osobom zatrzymanym”;**

W każdym przypadku udzielania świadczeń medycznych osobom umieszczonym w PdOZ, udział policjanta przy badaniu odbywa się na podstawie decyzji lekarza prowadzącego czynności medyczne.

4. **„Wylimitowanie praktyki polegającej na pozostawieniu zatrzymanego w pomieszczeniu bez obuwia”;**

W miesiącu lipcu PdOZ został zaopatrzony w obuwie zastępcze.

5. **„Każdorazowe wydawanie zatrzymanym przedmiotów wskazanych w § 9 ust. 6 Regulaminu”;**

Zapis § 9 ust. 6 Regulaminu – Załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 roku *w sprawie pomieszczeń (...)*, przewiduje udostępnianie (a nie wydawanie) osobie zatrzymanej przedmiotów do indywidualnego użytku na czas ciszy nocnej a także, gdy jest to uzasadnione w innej porze dnia. W magazynie bielizny pościelowej w PdOZ jest pełen wybór rzeczy przeznaczonych do dyspozycji osób zatrzymanych. Osoby umieszczone w PdOZ nie zawsze chcą skorzystać ze wszystkich przedmiotów i mają prawo odmowy przyjęcia oferowanego asortymentu. Natomiast zalecenie „każdorazowe wydawanie” sugeruje osobom zatrzymanym przymus korzystania z rzeczy, z której nie chcą korzystać.

6. **„Wyposażenie PdOZ w oświetlenie nocne”;**

Przepisy Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 roku *w sprawie pomieszczeń (...)* określające warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Policji dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, nie przewidują oświetlenia nocnego w pokojach.

7. „Wyposażenie izby w bieliznę zastępczą, artykuły higieniczne dla kobiet i obuwie zastępcze”;

W lipcu br. PdOZ został zaopatrzony w bieliznę jednorazową, obuwie zastępcze oraz środki higieny osobistej.

8. „Wymianę wyeksploatowanych materacy znajdujących się w magazynie do przechowywania czystej bielizny pościelowej”;

Zużyte materace podlegają sukcesywnej wymianie na nowe. W maju br. wyczerpane zostały zapasy nowych materacy, niezwłocznie po zakupie kolejnej partii nastąpi dalsza ich wymiana.

9. „Wyposażenie pokoju przejściowego w parawan lub inny element, który umożliwi dokonanie badania lekarskiego lub sprawdzenia szczegółowego bez nadzoru monitoringu”;

W czerwcu br. PdOZ został wyposażony w zalecany parawan.

10. „Zamontowanie na drzwiach wejściowych do toalety zasłony okiennej zapewniającej zatrzymanemu prawo do intymności”;

Realizacja po uzyskaniu funduszy z KWP w Poznaniu.

11. „Zamontowanie na drzwiach wejściowych do łazienki zasłony lub postawienie parawanu, zapewniającej zatrzymanemu prawo do intymności”;

Realizacja po uzyskaniu funduszy z KWP w Poznaniu.

12. „Wygekwowanie systematycznego uzupełniania toalety dla osób zatrzymanych w mydło, papier toaletowy i ręczniki papierowe”;

Toalety w PdOZ na bieżąco uzupełniane są w wskazane środki.

13. „Stworzenie i udostępnienie zatrzymanym spisu adwokatów i radców prawnych wykonujących zawód w danym okręgu”;

W chwili obecnej obszar ten nie został uregulowany w obowiązujących normach prawnych. Należy brać również pod uwagę fakt, czy udostępniając takie listy osobom umieszczonym w PdOZ, policjanci nie narażają się na zarzut braku bezstronności i sugerowania niejako, tylko adwokatów z danej listy. Ponadto Komenda Główna Policji poinformowała, iż w powyższym zakresie odbędzie się spotkanie z przedstawicielami Okręgowej Rady Adwokackiej przy udziale przedstawicieli KMP.

14. **„Każdorazowe odnotowywanie w protokole zatrzymania cudzoziemców informacji wskazanych w pkt. 5 Raportu, zaś w przypadku cudzoziemców nieposługujących się językiem polskim lub gdy istnieją obawy w zakresie stopnia komunikacji w tym języku – bezwzględne przestrzeganie obowiązku korzystania z pomocy tłumacza”;**

W powyższej sprawie wydano polecenia obligatoryjnego stosowania się do zaleceń. Ponadto w wskazanym zakresie prowadzony jest systematyczny nadzór ze strony przełożonych.

15. **„Dostosowanie pomieszczeń PdOZ do potrzeb osób z niepełnosprawnością w ramach najbliższego planowanego remontu komendy”;**

Na terenie garnizonu wielkopolskiego funkcjonuje jeden PdOZ przystosowany dla osób niepełnosprawnych znajdujący się w KPP w Gnieźnie. W związku z powyższym, jeżeli zajdzie potrzeba umieszczenia w PdOZ osoby niepełnosprawnej, zostanie ona doprowadzona do w/w jednostki.

16. **Wyjaśnienie sprawy opisanej w pkt. 4 Raportu dot. zastosowania środków przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek zakładanych na ręce, wobec zatrzymanych**

W Raporcie przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji (KMP) użyli sformułowania „pokój przejściowy”. W tym miejscu należy wyjaśnić, iż KPP w Śremie nie posiada pokoju, który spełniałby warunki określone w Rozdziale 4 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 roku *w sprawie pomieszczeń (...)*. W związku z powyższym, brak jest możliwości stosowania przepisów Zarządzenia nr 125 KGP z dnia 12 czerwca 2012 roku *w sprawie metod i form*

wykonywania zadań związanych z pobytem osób zatrzymanych lub doprowadzonych w pokoju przejściowym. Pokój, o którym mowa w raporcie nie jest integralną częścią PdOZ, znajduje się poza nim i służy wyłącznie policjantom do czynności związanych ze sporządzaniem dokumentacji (np. protokołów zatrzymania osoby).

Wskazana przez przedstawicieli KMP w pkt. 4 sytuacja znajduje uzasadnienie prawne w § 34 ust. 4 w związku z § 9 ust. 1 pkt. 4 Zarządzenia nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2009 roku w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów konwojów i doprowadzeń (z póź. zm.). Należy zaznaczyć, iż czynność doprowadzenia trwa od momentu zatrzymania osoby aż do momentu zwolnienia jej lub przekazania do PdOZ. W stosunku do wskazanych w piśmie osób realizowana była czynność doprowadzenia w oparciu o przepisy przytoczonego Zarządzenia nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2009 roku w sprawie (...) oraz art. 11 ust. 9 i art. 15 ust. 4 Ustawy z dnia 24 maja 2013 roku o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej. W trakcie realizacji doprowadzeń na policjantach ciąży szczególny obowiązek podjęcia wszelkich prawem przewidzianych działań w celu nie dopuszczenia do zaistnienia wydarzeń nadzwyczajnych z udziałem osób doprowadzanych. Wobec powyższego i na podstawie przytoczonych przepisów policjanci mieli pełne prawo do użycia kajdanek na ręce trzymane z tyłu, w trakcie realizacji tego doprowadzenia.

KOMENDANT
POWIATOWY POLICJI
w Środzie

ml msp mgr Zbigniew Kopycki

Wykonano 3 egz.

Egz. nr 1 – adresat

Egz. nr 2 – Wydział Konwojowy KWP Poznań

Egz. nr 3 – a/a

Wyk./Opr. kom. Roman Bruss

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 2016 -01- 2 5

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.570.7.2015.RK

Pan
mł insp Zbigniew Rogala
Komendant Powiatowy Policji
ul. Mickiewicza 15
63-100 Śrem

Szanowny Panie Komendancie,

W nawiązaniu do pisma z dnia 20 sierpnia 2015 r., sygn. L.dz. E-RB-0151-8/2015, uprzejmie dziękuję za odniesienie się do raportu przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji podległych Panu PdOZ Komendy Powiatowej Policji w Śremie. Jednocześnie pragnę ustosunkować się do niektórych przedstawionych przez Pana komendanta kwestii.

Przede wszystkim należy wskazać, że przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji (dalej: KMP, Mechanizm) formułując zalecenia i wnioski opierają się nie tylko na obowiązujących przepisach prawa krajowego, ale również standardach międzynarodowych, w tym zaleceniach Europejskiego Komitetu ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiego lub Poniżającego Traktowania albo Karania (CPT). Dlatego też mimo iż obowiązujące przepisy krajowe w zakresie funkcjonowania pomieszczeń dla osób zatrzymanych nie określają takiego obowiązku, przedstawiciele KMP stoją na stanowisku, że badaniom przed umieszczeniem w PdOZ powinny być poddawane wszystkie osoby zatrzymane. Taka praktyka pozwoliłaby bowiem na zdiagnozowanie ewentualnych przeciwwskazań zdrowotnych do osadzenia w PdOZ. Ponadto z uwagi na możliwość identyfikacji wszelkich obrażeń ciała i szczegółowe odnotowanie tego faktu w dokumentacji medycznej, stanowi ona zabezpieczenie funkcjonariuszy Policji pełniących służbę w PdOZ przed zarzutami dotyczącymi niewłaściwego traktowania. Warto w tym miejscu wziąć również pod uwagę opinię CPT, wyrażoną w sprawozdaniu dla polskiego

rządu z wizyty w Polsce w 2004 r., który w § 44 sprawozdania zalecił zapewnienie wszystkim nowoprzybyłym bezzwłocznego badania medycznego i regularnych wizyt lekarskich lub pielęgniarzkich [(Rada Europy, Strasburg, 11.04.2005 r.); CPT (2005)3]. Ponadto zgodnie z Zasadą 24 Zbioru zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie aresztowania bądź uwięzienia (Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 43/173 z dnia 9 grudnia 1988 r.), *osobie aresztowanej lub uwięzionej, tak szybko po przyjęciu do miejsca aresztowania lub uwięzienia, jak będzie to możliwe, zostanie zaproponowane odpowiednie badanie lekarskie, a później, kiedy będzie to potrzebne, zapewniona opieka medyczna i leczenie. Opieka medyczna i leczenie zostaną zapewnione bezpłatnie.*

Nie negując faktu realizacji obowiązku poddawania osób zatrzymanych badaniom lekarskim, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 września 2012 r. w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję (Dz. U. z 2012 r. poz. 1102), mając na względzie standardy międzynarodowe, przedstawiciele KMP zalecają objęcie badaniami lekarskimi przed umieszczeniem w PdOZ wszystkich zatrzymanych.

W odniesieniu do zalecenia zwiększenia obsady kadrowej w PdOZ w sytuacji, gdy przebywa w nim więcej niż jeden zatrzymany, Pan Komendant wskazuje, że *jeżeli Kierownik jednostki lub wyznaczony przez niego policjant uzna to za konieczne dla prawidłowego funkcjonowania pomieszczenia, może dodatkowo skierować policjantów do służby w pomieszczeniu.* W ocenie przedstawicieli KMP taka praktyka jest prawidłowa, w sytuacji gdy dodatkowy funkcjonariusz jest kierowany do pełnienia służby w PdOZ zawsze, gdy w pomieszczeniach przebywa więcej niż jeden zatrzymany. Tylko takie rozwiązanie pozwala bowiem na realną możliwość przeciwdziałania wydarzeniom nadzwyczajnym i realizację uprawnień zatrzymanych, co wskazano w raporcie powizytacyjnym.

W odniesieniu do zalecenia każdorazowego wydawania zatrzymanym przedmiotów wskazanych w Regulaminie, pozwolę sobie zauważyć, że jest ono wynikiem zaniechań w tym zakresie, wskazanych w raporcie. Jak Pan Komendant słusznie zauważył zatrzymani powinni mieć możliwość otrzymania do użytkowania przedmiotów wskazanych

w Regulaminie, zaś samo ich umiejscowienie w magazynie, nie oznacza spełnienia tego obowiązku. Konieczne jest więc zapewnienie zatrzymanemu pełnego dostępu do asortymentu, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W kwestii braku w pomieszczeniach oświetlenia nocnego, fakt ten wpływa bezpośrednio na samopoczucie zatrzymanych i może przeszkadzać w odpoczynku nocnym. To z kolei stoi w sprzeczności z zasadą humanitarnego traktowania zatrzymanych.

W odniesieniu do zaleceń nr 8 (wymiana wyeksploatowanych materacy), nr 10 (zamontowanie na drzwiach toalety zasłony okiennej), nr 11 (zamontowanie na drzwiach wejściowych do łazienki zasłony lub postawienie parawanu) zwracam się z uprzejmą prośbą o wskazanie czy zalecenia zostały zrealizowane.

W odniesieniu do zalecenia stworzenia i udostępniania zatrzymanym spisu adwokatów i radców prawnych, wykonujących zawód w danym okręgu, trudno podzielić pogląd Pana Komendanta dotyczący możliwości posadzenia funkcjonariuszy policji o brak bezstronności. Lista bowiem może powstać we współpracy z właściwą miejscową okręgową radą adwokacką lub okręgową izbą radców prawnych i być prezentowana alfabetycznie.

Taka lista stanowi jedynie źródło informacji dla zatrzymanego i nie jest równoznaczna z wyborem konkretnego adwokata lub radcy prawnego. Warto również wskazać, że realizacja powyższego zalecenia nie wymaga znacznych środków finansowych.

Przedstawiciele Mechanizmu nie podzielają też Pana opinii w kwestii prawidłowości stosowania kajdanek wobec Przytoczony przez Pana
przepis art. 11 ust. 9 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 628 ze zm.), dalej: ustawa, istotnie daje funkcjonariuszom policji uprawnienie stosowania kajdanek na czas konwojowania osób zatrzymanych, w celu zapewnienia bezpieczeństwa konwoju. Wątpliwości budzi jednak nie sam fakt stosowania tego środka przymusu bezpośredniego, ale jego długotrwałe, dalsze stosowanie, mimo iż zatrzymani znajdowali się w budynku Komendy Powiatowej Policji w Śremie, pomieszczenie było objęte monitoringiem, zatrzymanym towarzyszył stale min. jeden funkcjonariusz policji (w przypadku obecnych było nawet trzech
funkcjonariuszy). W ocenie przedstawicieli KMP była więc obiektywna możliwość

prawidłowej realizacji wobec zatrzymanych czynności służbowych, bez wywoływania nadmiernej dolegliwości z powodu dalszego stosowania kajdanek. Warto mieć w tym miejscu na uwadze, że zgodnie z ustawą kajdanki mogą być wykorzystane w sposób niezbędny do osiągnięcia celów ich użycia lub wykorzystania, proporcjonalnie do stopnia zagrożenia, z wyborem środka przymusu bezpośredniego o najmniejszej możliwie dolegliwości dla zatrzymanego (art. 6 ust. 1 w zw. z art. 12 ust. 1 pkt 2 lit. a) ustawy). Wydaje się więc, że wyeksponowane w raporcie okoliczności uzasadniają ich niewłaściwe stosowanie.

Uprzejmie proszę o ustosunkowanie się do niniejszego pisma. W korespondencji zwrotnej proszę o powołanie się na numer sprawy: **KMP.570.7.2015.RK.**

Z poważaniem,

Rafał Kulas

rados

**KOMENDA POWIATOWA POLICJI
W ŚREMIE**

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WYPEŁNIA	2016 -03- 14
ZAL. /	NR

RPW/15016/2016 P
Data:2016-03-14

Śrem, dnia 29.02.2016r.

E-RB-0151-3/2016

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
KRAJOWY MECHANIZM PREWENCJI**

**AL Solidarności 77
00-090 Warszawa**

Odpowiadając na pismo KMP.570.7.2015.RK z dnia 25.01.2016r. dotyczące przeprowadzonej wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych lub Doprowadzonych w celu Wytrzeźwienia w Komendzie Powiatowej Policji w Śremie, przedstawiam stanowisko KPP w Śremie.

- W kwestii odnoszącej się do badania lekarskiego wszystkich osób umieszczanych w PdOZ podtrzymuje swoje stanowisko z przesłanej wcześniej korespondencji. Jednocześnie informuje, że wszystkie czynności z tym związane są prowadzone na podstawie aktualnych przepisów prawa.
- W kwestii zwiększenia obsady kadrowej w PdOZ podtrzymuję swoje stanowisko z wcześniejszej korespondencji.
- W odniesieniu do zalecenia każdorazowego wydawania zatrzymanym przedmiotów wskazanych w Regulaminie podtrzymuje swoje stanowisko z wcześniejszej korespondencji. Jednocześnie informuję, że pozyskano dla zatrzymanych bieliznę jednorazową w postaci majtek damskich i męskich oraz wystąpiono z wnioskiem do Wydziału Zaopatrzenia KWP w Poznaniu o zakup jednorazowych biustonoszy. W przypadku zatrzymania osobie umieszczonej w pomieszczeniu obuwia własnego każdorazowo wydawane jest obuwie zastępcze.

- W kwestii braku w pomieszczeniach oświetlenia nocnego przepisy Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 roku w *sprawie pomieszczeń (...)* określające warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Policji dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, nie przewidują oświetlenia nocnego w pokojach. Jednocześnie informuje, że w przypadku wykonywania czynności związanych z remontem pomieszczeń zalecenie to zostanie wzięte pod uwagę.
- W odniesieniu do zalecenia nr 8 (wymiana wyeksploatowanych materacy) zwrócono się z wnioskiem do Wydziału Zaopatrzenia KWP w Poznaniu o wymianę wszystkich materacy.
- Odnosząc się do zaleceń nr 10 (zamontowanie na drzwiach toalety zasłony okiennej oraz nr 11 (zamontowanie na drzwiach wejściowych do łazienki zasłony lub postawienie parawanu) informuję, że zalecenia te zostały zrealizowane poprzez naklejenie na szyby nieprzejrzystej folii.
- W odniesieniu do zaleceń stworzenia i udostępniania zatrzymanym spisu adwokatów i radców prawnych, wykonujących zawód w danym okręgu pragnę poinformować, iż ta kwestia została rozwiązana poprzez pobranie stosownych wykazów ze strony internetowej Okręgowej Rady Adwokackiej w Poznaniu oraz Okręgowej Izby Radców Prawnych w Poznaniu. Wykazy adwokatów i radców prawnych zostały opracowane alfabetycznie i są dostępne dla osób zatrzymanych.
- Co do wątpliwości dotyczącej długotrwałego stosowania kajdanek w stosunku do osób zatrzymanych mimo iż znajdowały się w budynku Komendy Powiatowej Policji w Śremie w pomieszczeniu monitorowanym pragnę wyjaśnić iż policjanci kierowali się zasadą celowości w stosowaniu tego rodzaju środka przymusu bezpośredniego. Zasada celowości oznacza, że stosowanie przymusu bezpośredniego w postaci konkretnego środka musi wynikać z uzasadnionej okolicznościami potrzeby (naruszenia bezpieczeństwa lub porządku) oraz zmierzać do osiągnięcia określonego celu (zmuszenia do podporządkowania się poleceniom wydanym na podstawie prawa). Jeżeli sytuacja tego wymaga, mogą być stosowane jednocześnie różne środki przymusu

bezpośredniego.

Biorąc powyższe pod uwagę przebywanie osoby zatrzymanej w budynku komendy w pomieszczeniu monitorowanym nie daje podstaw do stwierdzenia iż osoby zatrzymane będą zachowywały się zgodnie z prawem oraz, że podporządkują się wszystkim poleceniom wydanym na podstawie prawa.

Należy również zaznaczyć, iż czynność doprowadzenia trwa od momentu zatrzymania osoby aż do momentu zwolnienia jej lub przekazania do PdOZ. W stosunku do wskazanych w piśmie osób realizowana była czynność doprowadzenia w oparciu o przepisy Zarządzenia nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2009 roku w sprawie *metod i form wykonywania przez policjantów konwojów i doprowadzeń (z póź. zm.)*, oraz art. 11 ust. 9 i art. 15 ust. 4 Ustawy z dnia 24 maja 2013 roku o *środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*. W trakcie realizacji doprowadzeń na policjantach ciąży szczególny obowiązek podjęcia wszelkich przewidzianych prawem działań w celu nie dopuszczenia do zaistnienia wydarzeń nadzwyczajnych z udziałem osób doprowadzanych. Wobec powyższego i na podstawie przytoczonych przepisów policjanci mieli pełne prawo do użycia kajdanek w trakcie realizacji tych doprowadzeń.

Handwritten signature and official stamp of the Police Commissioner of Poznań.

Wykonano 3 egz.

Egz. nr 1 - adresat

Egz. nr 2 - Wydział Konwojowy KWP Poznań

Egz. nr 3 - a/a

Wylc./Opr. kom. Roman Eruss

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 2016 -04- 07

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.570.7.2015.RK

Pan
mł insp Zbigniew Rogala
Komendant Powiatowej Policji
ul. Mickiewicza 15
63-100 Śrem

Szanowny Panie Komendancie,

W nawiązaniu do pisma z dnia 29 lutego 2016 r., sygn. E-RB-0151-3/2016, uprzejmie dziękuję za odniesienie się do raportu przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji podległych Panu PdOZ Komendy Powiatowej Policji w Śremie. Jednocześnie pragnę ustosunkować się do przedstawionej przez Pana komendanta kwestii zasadności stosowania kajdanek wobec wskazanych w treści raportu osób zatrzymanych. Nie negując uprawnień funkcjonariuszy Policji do stosowania środków przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek podczas realizacji konwojów i doprowadzeń, przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji zwracają uwagę, że poza zasadą celowości, na którą Pan komendant słusznie zwraca uwagę, funkcjonariusze Policji podejmując decyzję o użyciu ww. środka przymusu bezpośredniego, powinni mieć też na względzie zasadę niezbędności, wyrażoną w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 628 ze zm.), dalej: ustawa, mówiącej że *Srodków przymusu bezpośredniego używa się lub wykorzystuje się je w sposób niezbędny do osiągnięcia celów tego użycia lub wykorzystania, proporcjonalnie do stopnia zagrożenia, wybierając środek o możliwie jak najmniejszej dolegliwości*. Zgodnie zaś w dyspozycją art. 7 ust. 2 ww. ustawy *Od użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej należy odstąpić, gdy cel ich użycia lub wykorzystania został osiągnięty*.

Należy też uwypuklić fakt, że policjant w każdej sytuacji, w tym związanej ze stosowaniem środków przymusu bezpośredniego jest zobowiązany do poszanowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka, w szczególności wyrażający się w *zakazie inicjowania, stosowania i tolerowania tortur bądź niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania* (§ 4 ust. 2 Zasad etyki zawodowej policjanta, stanowiących załącznik do Zarządzenia nr 805 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2003 r. w sprawie *Zasad etyki zawodowej policjanta*, dalej: kodeks etyki). Ponadto kodeks etyki wskazuje, że *Policjant, podejmując decyzję o użyciu broni palnej lub zastosowaniu środków przymusu bezpośredniego, powinien zachować szczególną rozwagę i stale mieć na uwadze charakter tych środków* (§5 Zasad etyki). Powinien więc mieć na względzie dolegliwość jaką wywołuje długotrwałe stosowanie kajdanek zakładanych na ręce trzymane z tyłu i stosować je, w przypadkach, gdy jest to absolutnie niezbędne dla osiągnięcia celów ich użycia.

W niniejszej sprawie w ocenie przedstawicieli KMP od momentu kiedy zatrzymany został doprowadzony do monitorowanego pokoju mieszczącego się w budynku komendy i przebywał pod nadzorem funkcjonariusza Policji (w przypadku było to nawet równocześnie trzech policjantów) ustały przesłanki uzasadniające dalsze ich stosowanie. Bezpieczeństwo i prawidłowy sposób realizacji doprowadzenia zapewniała bowiem obecność funkcjonariuszy i monitoring. Stosownie więc do dyspozycji art. 7 ust. 2 ustawy w momencie umieszczenia w pokoju, w budynku komendy, należało odstąpić od dalszego stosowania kajdanek.

Warto w tym miejscu przywołać orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu (dalej: ETPCz, Trybunał). W sprawie *Piechowicz przeciwko Polsce*¹, dotyczącej osadzonego posiadającego status tzw. *więźnia niebezpiecznego*, ETPCz stwierdził naruszenie przez Polskę zakazu tortur oraz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania. W uzasadnieniu orzeczenia Trybunał wyraził wątpliwość czy każdorazowe stosowanie kajdanek i prowadnic względem więźniów niebezpiecznych, bez względu na ich zachowanie było konieczne. Stwierdził wręcz, że *nie jest przekonany przede wszystkim,*

1. Zob. Wyrok ETPCz z dnia 17 kwietnia 2012 r., sprawa *Piechowicz przeciwko Polsce*, skarga nr 20071/07, dostępny pod adresem: <https://bip.ms.gov.pl/pl/prawa-czlowieka/europejski-trybunal-praw-czlowieka/orzecznictwo-europejskiego-trybunalu-praw-czlowieka/>

że stosowanie kajdan wobec skarżącego przy opuszczaniu celi – co stanowiło element codziennej procedury, która nie miała związku z żadnymi szczególnymi okolicznościami dotyczącymi zachowania skarżącego w przeszłości bądź obecnie – było za każdym razem rzeczywiście konieczne.(...)Wydaje się, że nie istniała stała potrzeba tego rodzaju w przypadku skarżącego, ponieważ przebywał on w zakładzie penitencjarnym w warunkach zapewniających ochronę, a środki kontroli bezpośredniej lub pośredniej jego zachowania były stosowane równolegle.

Analogiczne wątpliwości Trybunał wyraził w sprawie Horych przeciwko Polsce². Ponadto stwierdził, że *stosowanie wobec osadzonego kajdanek na ręce trzymane z tyłu powinno mieć miejsce jedynie w przypadku, gdy „osoba jest agresywna lub niebezpieczna”(...)*Wydaje się, że nie istniała stała potrzeba tego rodzaju w przypadku skarżącego, ponieważ przebywał on w zakładzie penitencjarnym w warunkach zapewniających ochronę, a środki kontroli bezpośredniej lub pośredniej jego zachowania były stosowane równolegle. Trybunał zwrócił też uwagę że możliwość ruchu skarżącego była ograniczona, ponieważ przez cały czas nosił kajdanki – w stresującej pozycji na ręce trzymane z tyłu.

Powyższe przykłady orzeczeń, mimo iż nie dotyczą bezpośrednio niewłaściwego traktowania zatrzymanych przez funkcjonariuszy Policji, pokazują jakie kryteria stosuje Trybunał przy ocenie stanu faktycznego i jakie przesłanki należy brać pod uwagę przy ocenie zasadności stosowania środków przymusu bezpośredniego przez organy stosujące prawo. Warto podkreślić, że w obydwu sprawach, na gruncie obowiązujących przepisów Służba Więzienna była uprawniona do stosowania wobec osadzonych kajdanek. Przy ocenie prawnej Trybunał wziął jednak pod uwagę fakt ich automatycznego stosowania, miejsce przebywania skarżącego zapewniające ochronę oraz stres i dolegliwości jakie wywołuje stosowanie tego typu środka przymusu bezpośredniego.

Przenosząc kryteria stosowane przez Trybunał na grunt niniejszej sprawy należy zauważyć, że automatyczne stosowanie kajdanek w przypadkach doprowadzeń i ich dalsze stosowanie, mimo iż zatrzymany znajduje się w monitorowanym pomieszczeniu komendy, pod bezpośrednim nadzorem funkcjonariuszy Policji, wydaje się niewłaściwe.

2. Zob. Wyrok ETPCz z dnia 17 kwietnia 2012 r., sprawa Horych przeciwko Polsce, skarga nr 13621/08.

Z uwagi na powyższe przedstawiciele KMP rekomendują zwrócenie uwagi podległym funkcjonariuszom na prawidłową realizację środków przymusu bezpośredniego, z uwzględnieniem konieczności respektowania zasady niezbędności, humanitaryzmu oraz konieczności przestrzegania i ochrony praw człowieka.

Uprzejmie proszę o ustosunkowanie się do niniejszego pisma. W korespondencji zwrotnej proszę o powołanie się na numer sprawy: **KMP.570.7.2015.RK.**

Z poważaniem
~~Rafał Kujas
Radca~~

**KOMENDA POWIATOWA POLICJI
W ŚREMIE**

Śrem, dnia 04.05.2016r.

E-RB-0151-3/2016

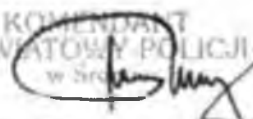
BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2016 -05- 10
ZAL.	NR

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
KRAJOWY MECHANIZM PREWENCJI**

**Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa**

W odpowiedzi na pismo sygn. KMP.570.7.2015.RK z dnia 7 kwietnia 2016r. informuję, że, przedstawione stanowisko dotyczące stosowania środka przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek w stosunku do osób zatrzymanych i doprowadzonych do KPP w Śremie jest zrozumiałe oraz w sposób gruntowny wyjaśnia analizowane przykłady ich stosowania. Jednocześnie przyjmuję rekomendację Krajowego Mechanizmu Prewencji dotyczącą stosowania środka przymusu bezpośredniego z uwzględnieniem konieczności respektowania zasady niezbędności, humanitaryzmu oraz konieczności przestrzegania i ochrony praw człowieka.

Chcę również zapewnić, że przedmiotowa problematyka zostanie omówiona z podległymi funkcjonariuszami.

KOMENDA
POWIATOWA POLICJI
w Śremie

m. inż. mjr Zbigniew Nowak